

ज्ञानविज्ञानयोगः

vijñāna *n* - познание, сознание, знание, понимание; умение, искусство;

श्रीभगवानुवाच

मय्यासक्तमनाः पार्थ योगं युञ्जन्मदाश्रयः ।

असंशयं समग्रं मां यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु ॥ १ ॥

samagra - весь, целый; *Acc. adv.* всецело, совершенно;

ज्ञानं ते ऽहं सविज्ञानमिदं वक्ष्याम्यशेषतः ।

यज्ज्ञात्वा नेह भूयो ऽन्यज्ज्ञातव्यमवशिष्यते ॥ २ ॥

ava-√śiṣ VII P. - оставлять;

मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धये ।

√yat I Ā. (*प्रेजे P.*) - стараться, стремиться к ч.-л.;

यततामपि सिद्धानां कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः ॥ ३ ॥

√sidh (IV U. p.p. siddha) - совершать(ся), исполнять(ся), реализовать(ся), удаваться, преуспевать;

भूमिरापो ऽनलो वायुः खं मनो बुद्धिरेव च ।

anala *m* - огонь;

vāyu *m* - ветер; воздух;

kha *n* - воздушное пространство, небо;

अहंकार इतीयं मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा ॥ ४ ॥

ahañkāra *m* - чувство собственного достоинства, самоуважение; самолюбование, эгоизм; самосознание;

अपरेयमितस्त्वन्यां प्रकृतिं विद्धि मे पराम् ।

apara - недалекий, близкий; следующий, будущий; особенный; другой, нижний; западный;

जीवभूतां महाबाहो ययेदं धार्यते जगत् ॥ ५ ॥

एतद्योनीनि भूतानि सर्वाणीत्युपधारय ।

upa-√dhar I U. *caus.* - держать, понимать, постигать, размышлять;

अहं कृत्स्नस्य जगतः प्रभवः प्रलयस्तथा ॥ ६ ॥

मत्तः परतरं नान्यत्किंचिदस्ति धनंजय ।

मयि सर्वमिदं प्रोतं सूत्रे मणिगणा इव ॥ ७ ॥

prota (p.p. *om* gra-√vc - плести, прикреплять) - прикрепленный, воткнутый, нанизанный ;

रसो ऽहमप्सु कौन्तेय प्रभास्मि शशिसूर्ययोः ।

prabhā *f* - блеск, великолепие;

प्रणवः सर्वविदेषु शब्दः खे पौरुषं नृषु ॥ ८ ॥

praṇava *m* - священный слог *OM*;

raṇuṣa - человеческий, мужественный; *n* мужество;

पुण्यो गन्धः पृथिव्यां च तेजश्चास्मि विभावसौ ।

vibhāvasu - сверкающий; *m* огонь, солнце;

जीवनं सर्वभूतेषु तपश्चास्मि तपस्विषु ॥ ९ ॥
बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पार्थ सनातनम् ।
बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहम् ॥ १० ॥
बलं बलवतां चाहं कामरागविवर्जितम् ।
धर्माविरुद्धो भूतेषु कामो ऽस्मि भरतर्षभ ॥ ११ ॥

vi-√rudh (VII U., p.p. viruddha) - запрещать;

ये चैव सात्त्विका भावा राजसास्तामसाश्च ये ।
मत्त एवेति तान्विद्धि न त्वहं तेषु ते मयि ॥ १२ ॥
त्रिभिर्गुणमयैर्भावैरेभिः सर्वमिदं जगत् ।
मोहितं नाभिजानाति मामेभ्यः परमव्ययम् ॥ १३ ॥
दैवी ह्येषा गुणमयी मम माया दुरत्यया ।

duratyaya - труднопреодолимый;

मामेव ये प्रपद्यन्ते मायामेतां तरन्ति ते ॥ १४ ॥

pra-√pad IV Ā. - подходить, достигать, получать, начинать, приниматься за, происходить;

न मां दुष्कृतिनो मूढाः प्रपद्यन्ते नराधमाः ।
माययापहतज्ञाना आसुरं भावमाश्रिताः ॥ १५ ॥
चतुर्विधा भजन्ते मां जनाः सुकृतिनो ऽर्जुन ।
आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ॥ १६ ॥

arthin - усердный, ревностный, добивающийся, ищущий;

तेषां ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्विशिष्यते ।

vi-√śiṣ VII P. - умножать, отличать(ся); pass. быть лучшим, превосходить;

प्रियो हि ज्ञानिनो ऽत्यर्थमहं स च मम प्रियः ॥ १७ ॥

atyartham adv. - крайне, очень;

उदाराः सर्व एवैते ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम् ।

udāra - возвышенный, благородный;

आस्थितः स हि युक्तात्मा मामेवानुत्तमां गतिम् ॥ १८ ॥

ā-√sthā I U. - стоять, вставать, подниматься, отправляться, находиться в ч.-л.;

बहूनां जन्मनामन्ते ज्ञानवान्मां प्रपद्यते ।

वासुदेवः सर्वमिति स महात्मा सुदुर्लभः ॥ १९ ॥

कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञानाः प्रपद्यन्ते ऽन्यदेवताः ।

तं तं नियममास्थाय प्रकृत्या नियताः स्वया ॥ २० ॥

यो यो यां यां तनुं भक्तः श्रद्धयार्चितुमिच्छति ।

tanu f - тело, лицо, особа; проявление, олицетворение;

तस्य तस्याचलां श्रद्धां तामेव विदधाम्यहम् ॥ २१ ॥

स तथा श्रद्धया युक्तस्तस्याराधनमीहते ।

ārādhana *n* - успех, удача, начинание, свершение; поклонение, почитание;
√ih I Ā. - стараться, стремиться, намереваться;

लभते च ततः कामान्मयैव विहितान्हि तान् ॥ २२ ॥

अन्तवत्तु फलं तेषां तद्भवत्यल्पमेधसाम् ।

medhas - разумный, осмысленный;

देवान्देवयजो यान्ति मद्भक्ता यान्ति मामपि ॥ २३ ॥

अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नं मन्यन्ते मामबुद्धयः ।

avyakta - неопределенный, неясный, не проявленный;
vyakti *f* - появление, ясность, личность, внешний вид;

परं भावमजानन्तो ममाव्ययमनुत्तमम् ॥ २४ ॥

anuttama - самый высокий, непревзойденный, превосходнейший;

नाहं प्रकाशः सर्वस्य योगमायासमावृतः ।

prakāśa - светящийся, явный, очевидный, открытый, общеизвестный; *m* свет, блеск;
yogamāyā (yoga-māyā) *f* - чары, обаяние, очарование, магическая сила; персонифицированная божественная сила;

मूढो ऽयं नाभिजानाति लोको मामजमव्ययम् ॥ २५ ॥

वेदाहं समतीतानि वर्तमानानि चार्जुन ।

samatīta - (p.p. *om* samatī (sam-ati-√i) - проходить;

भविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न कश्चन ॥ २६ ॥

bhaviṣya - будущий, предстоящий; *n* будущее;

इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन भारत ।

सर्वभूतानि संमोहं सर्गे यान्ति परंतप ॥ २७ ॥

येषां त्वन्तगतं पापं जनानां पुण्यकर्मणाम् ।

ते द्वन्द्वमोहनिर्मुक्ता भजन्ते मां दृढव्रताः ॥ २८ ॥

जरामरणमोक्षाय मामाश्रित्य यतन्ति ये ।

ते ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नमध्यात्मं कर्म चाखिलम् ॥ २९ ॥

akhila - цельный, цельный, без пробелов; *n* всё, вселенная;

साधिभूताधिदैवं मां साधियज्ञं च ये विदुः ।

sādhin - совершенный, доведенный до конца;

प्रयाणकाले ऽपि च मां ते विदुर्युक्तचेतसः ॥ ३० ॥

prayaṇa *n* - отправление в путь, путешествие, начало;